

Judaism, Judicial System and Democracy

Judaism and Democracy, Rav Aharon Lichtenstein

...we cannot assert that there is a perfect overlap between democracy in the broad, secular sense of the concept, and the world of Halakha. Let us not delude ourselves or our opponents by claiming that there are no gaps, no differences. But to the extent that we focus on the moral spirit, the human spirit, that should drive and characterize a society worthy of itself, a society that seeks to build a human world on a super-human foundation – here, the cloak of democracy certainly belongs to and suits the world of Torah.

As people who believe in Torah, on the one hand, and in the human values of democracy, on the other, many challenges face us. We must grapple with these issues on the political and practical level, as well as within the *beit midrash*, in an effort to nurture and mold both Torah thinking and democratic thinking. In this task, we must constantly remain aware that, ultimately, the democracy within us is drawn from the world of Torah, and seeks to fulfill the world of Torah.

...The most basic foundation of all political science is the question of the source of authority and its roots: from whence does it derive its values and draw its power, on the practical level, but also – more importantly – on the level of ideas? In this context, it is clear that if we compare our world view to that of western democracy, there is a contradiction. Democracy maintains that the source of authority, its root and basis, is the *vox populi* – the voice of the public. The public decides, for better or worse; the public determines what is desirable and what is not, both in legal and in moral terms.

We, on the other hand – and I refer also to those who cleave to universal religious values in general, and to our world-view in particular – highlight the idea that the source of authority is the Holy One and His will. "He is our God and there is no other."

Shoftim Chapter 8, 22-23

Then the men of Israel said to Gideon, "Rule over us, both you, and your son, also your son's son; for you have saved us from the hand of Midian."

And Gideon said to them, "I shall not rule over you, and my son will not rule over you; the Lord will rule over you."

הרב יהודה שביב, 'דמוקרטיה ויהדות', בתוך: ממלכת כוהנים וגוי קדוש, עמ' 291-292

צורת שלטון שהיא יש בה משום קריאת תגר, אם לא מרידה, כנגד שלטונו האבסולוטי של ה'. מעתה יעלה לנו - באורח פרדוקסלי - כי ככל שנצמצם סמכויות שלטון, ככל שנפריד רשויות, ככל שנהיה דמוקרטיים יותר (במשמע המקובל היום למושג זה) כן נצמצם המרידה במלכות שמים. שכן יותר שיש לבן אנוש סמכות שלטונית, יותר נגרע כביכול מכוח שלטון של מעלה

Netziv, Ha'amek Davar, Devarim 17:14

Indeed, this formulation implies that appointing a king is not an absolute obligation, but rather a permitted option, just like, "And you shall say, I will eat meat" (Devarim 12:20). Surely, however, we know from the words of Chazal that there is a mitzva to appoint a king! Why, then, does it say, "And you shall say"? The reason seems to be that states are governed in different ways, either by a king, or by the people and their representatives. Some states cannot tolerate a monarchy, while others, without a king, would be like a ship without a captain. This matter cannot be mandated by a positive commandment, for issues of government involve danger to human life that would set aside any positive commandment. For this reason it is impossible to issue an absolute imperative to appoint a king, as long as the people have not agreed to bear the yoke of a king, after seeing that the countries around them are governed with greater order. Then there is a positive commandment upon the Sanhedrin to appoint a king. Therefore, the verse says, "And you shall say," that the people should ask for it, and then "You shall appoint."

Abravanel, Commentary to Devarim 17:24

It is not impossible for a nation to have many leaders who gather together, unite, and agree upon a single policy, and for authority and judgment to be exercised in accordance with what they say... Why shouldn't their leadership extend for a year or for three years like the years of a hired worker or less than that? And when the turn of other justices or officers comes, they should rise up in their place and faithfully investigate the offenses of their predecessors, and whoever is found guilty should pay in accordance with their guilt... And why shouldn't their powers be limited and regulated by laws and customs ... Why should we have to adduce rational arguments? Surely experience overrides reasoning: Look and see those countries governed by kings, and today we see countries governed by judges and temporary rulers elected from among them... Now under the elected governments there is nothing crooked or perverse, no man raises his hand or foot to commit a crime, and they conquer countries with wisdom, understanding and knowledge.

Rabbi Avraham Yitzchak Kook, Misphat Kohen, 144, no. 14

It seems that when there is no king, since the laws pertaining to a king also relate to the general state of the people, the privileges provided by these laws return to the people as a whole ... As far as that which pertains to government, whoever governs the people must govern according to the laws of the king, which constitute the entirety of the needs of the people needed for the time and for the maintenance of the world ... For regarding the laws of the king which pertain to the government of the community, accepted judges and other leaders stand in place of kings.

Ramban , Bereshit 49

This was also the reason for the punishment of the Hasmoneans, who reigned during the Second Temple. They were saints of the Most High, without whom the learning of Torah and the observance of Commandments would have been forgotten in Israel, and despite this, they suffered such great punishment.

... all the children of the righteous Matithyahu the Hasmonean were deposed for this only: they ruled even though they were not of the seed of Judah and of the house of David, and thus they completely removed "the sceptre" and "the lawgiver" from Judah.

...It is also possible that, [in addition to the Hasmoneans having sinned for assuming royalty when they were not of the tribe of Judah], they sinned in ruling on account of their being priests, who have been commanded: *Guard your priesthood in everything that pertaineth to the altar, and to within the veil; and ye shall serve; I give you the priesthood as a service of gift.* Thus it was not for them to rule, but only to perform the Service of G-d.

שולחן ערוך חושן משפט סימן כו סעיף א

אסור לדון בפני דיני עובדי כוכבים ובערכאות שלהם (פ"י מושב קבוע לשריהם לדון בו אפילו בדין שדנים בדיני ישראל, ואפילו נתרצו ב' בעלי דינים לדון בפניהם, אסור. וכל הבא לידון בפניהם, הרי זה רשע, וכאילו חרף וגדף והרים יד בתורת מרע"ה

בית יוסף חושן משפט סימן ח

כתב הרשב"א (ח"ב סימן רצ) שנשאל על עיירות שאין בהם מי שיודע אפילו אות אחת ואנו צריכים להעמיד להם דינים לדון ולפשר על כרחן של בעלי דבר ואם לא נעמיד נמצאו הולכים בערכאות של נכרים ורבו האונסים והשיב שורת הדין אי אפשר להעמיד דינים שאינם מומחים שלא מדעת בעלי דינים אלא שהמומחין לבית דין שבעיר יכולים לכופ בעלי הדין לדון לפניהם כל שאין גדולים מהם בחכמה בעיר והוא שבקיאין בדינים על כן אתם צריכים למנותם לדעת אנשי העיר ואף על פי שאינם בקיאים שהכל לפי צורך השעה וכל מעשיך יהיו לשם שמים.

ואם קבלום עליהם אנשי העיר מותר ואין אחד מהם יכול לפסלם דהיינו ערכאות שבסוריא דאיתא בריש פרק זה בורר (כג.) ומכל מקום צריך לבדוק אחר אנשים כשרים יראי אלהים שונאי בצע ואנשים מביני מדע עכ"ל.

הרב שלמה גורן, מובא בספרו של ריא"ה הרצוג, תחוקה לישראל ע"פ התורה עמודים 147

אף על פי שכתב הרמ"א בסימן לז סעיף כב: "טובי הקהל הממונים לעסוק בצרכי רבים או יחידים הרי הם כדיינים ואסורים להושיב ביניהם מי שפסול לדון משום רשעה", אינו אלא כשלא קיבלו עליהם הציבור במפורש כדיינים. אבל כל שמתמנה כשופט על פי הסכמה מפורשת של הציבור, דינו כדיין לכל דבר כמו שנתבאר... גם ביחס למשפטים פליליים אין קושי רב, למרות שאין בכוחנו לכופ אדם יחיד לקבל עליו שופטים או עדים פסולים בעבירות פליליות, שיש עליהן עונשי גוף, הרי מפורש בשולחן-ערוך חושן-משפט סימן ב, שטובי העיר בעירן כבית-דין הגדול הם נחשבים, ומכין ועונשין כל דיני עונש, אפילו אין בדבר ראייה גמורה. "שאיין צריך עדים והתראה אלא לדון בדין תורה, אבל מי שעובר על תיקוני המדינה יכולים לעשות כפי צורך השעה"... בתוקף סמכות זאת לציבור אפשר לחוקק חוקים ולקבוע עונשים על עבירות פליליות עם עונשי מאסר וכדומה, כפי ראות עיני הדיינים או המחוקקים למען הסדר הציבורי.

ריא"ה הרצוג, תחוקה לישראל ע"פ התורה עמודים 199-200

אני אינני מסכים למינוי שופטים כאלה שיודנו מאומד דעתם, ואין צריך לומר על-פי חוקים ונימוסים שלא מן תורתנו הקדושה. ובאמת זה יהיה הרבה יותר גרוע משופטים בעלי-בתים הדנים לפי שכלם וחוש היושר שבהם... וזוהי פשוט הרמת יד בתורת משה מצד הציבור ומלכות ישראל בארץ ישראל, ותורתנו הקדושה שמן השמים מה תהא עליה? אין לך עלבונה של תורה והריסה פנימית גדולה מזו.

מתוך הדיון הזה שלנו יצא, שאין תשובת [התשבי"ץ] הלזו יכולה לשמש מקור לקבלת בתי דינים שאינם בקיאים בדיני תורה, אף במקום שיש תלמידי חכמים מומחים... ואפילו אם אין רבים כאלה, או שעל כל פנים אינם מנוסים... הרי אפשר להציע לסדר בתי דינים כמתכונתם של הדיינים הני"ל, ושישאלו הדין לאחר הבירור מרבנים בקיאים בדיני תורה (אעפ"י שאני מסופק בהמעשיות של סידור כזה). אבל להקים לכתחילה בתי דינים של הדיוטות בתורה במקום שמצויים תלמידי חכמים, אף על פי שהם בעלי שכל ומנוסים במשפטים שלהם, כלום אין חשש גדול בזה משום עלבון התורה?

פרופסור אליאב שוחטמן, תחומין י"ג

השאלה שיש לדון בה לבסוף היא: מאחר שחל איסור על פנייה לבתי המשפט של מדינת ישראל, כלום משמעות הדבר היא: שלילת הלגיטימציה ממערכת בתי המשפט של המדינה מכל וכל?

לעניות דעתי, התשובה לשאלה האמורה היא שלילית לחלוטין. המשמעות הנודעת לקביעה הני"ל אינה אלא זאת, שבתחום המשפט הפרטי - יהודי הרואה עצמו מחוייב לדין תורה, חייב לפנות בעת הצורך לבית דין הפועל על פי דין תורה, וזאת כאשר הדבר בידו. ואולם, אין לומר שבשל מחוייבותו של ציבור היהודים שומרי תורה ומצוות לדין תורה, שולל הדין היהודי את ההכרה ההלכתית ממערכת בתי המשפט של המדינה מכל וכל...

...לכך יש להוסיף עוד ולומר: על פי המצב השורר כיום, אין רוב הציבור היהודי במדינה רוצה בהשתתות חוקי מדינת ישראל על דין תורה, וממילא גם אינו רוצה בבתי משפט שידונו על פי דין תורה. במצב דברים זה, לא יתכן שההלכה היהודית תימנע הכרה כלשהי ממוסד שיפוטי שאינו דן דין תורה, משום שאז התוצאה תהיה השתררותה של אנרכיה בחברה. לעניין זה יפה כתב הרב הראשי, הרב בי"צ מאיר חי עוזיאל, ביחס לדעה השוללת החלה כלשהי של הכלל "דינא דמלכותא דינא" על מלכות ישראל:

שם כן [=שכלל זה לא יחול במדינת ישראל], בזמננו זה איך תתקיים מדינת ישראל, אם אין דינא דמלכותא דינא מחייבת את כל איש ואשה מישראל בחוקי המדינה להטלת מסים או דיני עונשים? ואין להעלות על הדעת שמדינת ישראל תהיה רשות ולא חובה ואיש הישר בעיניו יעשה